

ישעיה ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב-לבריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכי"ר

ערש"ק פרשת "פנחס", כ"ג תמוז תשע"ה **גליון מס' 477**

שבת מברכין מנחם אב
ר"ח ביום ו'
המולד ביום חמישי
שעה 3:39 דק'
7-1 חלקים

עבודת הצדיקים

ידוע הדבר ומפורסם הענין שהקב"ה ישתבח שמו לעד נתן כוח גדול לצדיקים. בכוח הצדיק לשדד מערכות ולעשות דברים מעל הטבע, לפעול ישועות ולבטל גזירות. סיפורים אין ספור שמענו על כוחם של הצדיקים. בהבל פיו של הצדיק יכול הוא להחיות מתים ולפקוד עקרים, לרפא חולים ולהשפיע פרנסה. כמה צריכים אנו להתפלל לשלומם של הצדיקים ולכבדם בכבוד מלכים, לציית לכל מילה שיוצאת מפיהם ולבטל את רצוננו מפני רצונם. כיצד הצדיקים הגיעו למדרגות כל כך רמות, כיצד הצדיקים הצליחו להגיע לפסגות. הרי ברור לכולם שצדיק לא נולד צדיק. הצדיק עבד על עצמו ושיבר את טבעו. כפה את יצרו ונלחם בתאוותו. הדרך היתה רצופה במכשולים. היצר הרע לא הרפה. הניסיונות תכפו. יתכן שבכמה מערכות היצר הרע ניצח, על הדרך שאומר הפסוק: "שבע יפול צדיק וקם", אך במלחמה הכוללת הצדיק ניצח. הוא הצליח לכפות את יצרו ולשעבדו, לכופף אותו ולמגר אותו. לכאורה נראה על פניו שלצדיק אין יצר הרע. אולם גמרא מפורשת בסוכה (נב.) מגלה לנו דבר נורא, שכל הגדול מחבירו, יצרו גדול ממנו! לצדיק ישנו יצר הרע גדול, חזק ותקיף משלנו. הצדיק פשוט יודע כיצד להלחם איתו, כיצד לכוף אותו. ונשאלת השאלה: כיצד זוכים הצדיקים לדבר זה? כיצד אפשר לכוף מלאך מאש המנסה להחטיא אותנו השכם וערב? אין לנו עסק בנסתרות ואין אנו מתיימרים להבין דרכם של צדיקים אך אפשר אולי להסביר שלצדיק ישנו דבר שעוזר לו מאוד בעבודת ה'. ונקדים הקדמה. כל יהודי טוב אומר לפחות שלוש פעמים ביום את הפסוק: "ה' מְלֶךְ, ה' מְלֶךְ, ה' יְמֻלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד". לכאורה סדר הפסוק לא מובן. "ה' מְלֶךְ" - זה לשון הווה. "ה' מְלֶךְ" - זה לשון עבר. "ה' יְמֻלֹךְ" - זה לשון עתיד. היה צריך לומר "ה' מְלֶךְ, ה' מְלֶךְ, ה' יְמֻלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד" על דרך עבר, הווה, עתיד. מדוע דוד המלך ראש כל הצדיקים כתב בספר התהילים שלו לשון הווה תחילה? הגמרא בניזיר (.) כותבת שכשאדם רוצה להקדיש בהמה, אין לו לומר לה' קודש אלא צריך לומר קודש לה'. מה ההבדל? מסבירה הגמרא שאם יאמר לה' קודש, שמא ימות בפתע פתאום לאחר שיאמר לה' ולפני שיסיפק לומר קודש ונמצא שמוציא שם שמים לבטלה. על דרך זה מסביר ואומר האדמו"ר הקדוש רבי מאיר אבוחצירא זיע"א. דוד המלך בחר לכתוב קודם לשון הווה ה' מְלֶךְ ולא לשון עבר ה' מְלֶךְ, ללמד ולהחדיר את האמור בגמרא שאם היה אדם אומר תחילה ה' מְלֶךְ בלשון עבר והיה חלילה נאנס ולא ממשיך את המשך הפסוק, היה הדבר יכול להתפרש ככפירה. וכי ה' מְלֶךְ בעבר והיום לא? לכן מקדימים אנו ואומרים ה' מְלֶךְ - לש' הווה, שגם אם חלילה יארע אונס ולא נמשיך את הפסוק לפחות לא נתפסנו בלשונו. וזהו אחד המפתחות לעבודת הצדיקים. הם פשוט מפנימים את ענין המיתה ויודעים שלא לעולם חוסן. גם כאשר קשה ולא נוח, היצר הרע בוער והנסיון גדול, כשזוכרים את יום המיתה, כשחושבים שאולי זה היום האחרון, הדבר נהיה קל יותר, הנסיון מתגמד והיצר נחלש. ובואו נזכור מה שכתוב בפרשתינו "ריח ניחוח אישה לה". וכתב רש"י זצ"ל ופירש: נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני. אחים ואחיות יקרים נשתדל לעשות את רצון ה' ולגרום לו נחת ונזכה לכל הברכות.

מי הנהג?

מספרים בהלצה על בחור שעצר טרמפ, (ובמאמר מוסגר אך נציין ונעורר שגדולי ישראל יצאו חוצץ נגד המעשה הרע הזה), הנהג נראה כולו משולהב, המוסיקה הגבוהה אף הוסיפה "לאוירה", מהירות הנסיעה נסקה לה אל על, והנוסע שהביט במד המהירות, החל מהרה קורא ק"ש, ויודיו לומר! הנהג שהבחין מבעד למראה בפחדו הנורא, שאל לנוסע היקר, לפשר התעלומה, הלה בידיים רועדות הצביע לעבר המחוג שחצה זה מכבר את קו המאתים! "אל תדאג", אמר הנהג, "עשה כמוני ותרגע". לנוכח שאלת הנוסע מה לעשות? ענהו במהרה, "תעצום את העיניים!", והנוסע היקר פחד כפליים... אנו צוחקים, אולם גם מהלצה זאת, כך השריש בנו רבינו הבעש"ט הקדוש זצ"ל, עלינו לקחת מוסר לחיים, ובכן במה הדברים אמורים? בתחילת הפרשה קוראים אנו על מעשהו של פנחס שבמעשה הקנאה עצר המגפה, והשיב את החמה, שעל עם קודש היתה שרויה, בעקבות מעשהו של נשיא שבט שמעון זמרי בן סלוא שחטא עם כזיב בת צור. ואף על פי שאין לנו קצה של השגה בגדלותו של אותו נשיא שבט שמעון, שהרי לא לחינם בתפקיד זה זכה לכהן. אולם כבר לימדונו חז"ל שאת הלקח על פי הבנתנו והשגתנו עלינו להסיק, בכדי ללכת בנתיב מישרים. וצריך להבין הכיצד באמת קרה לו מכשול גדול כזה? אין ספק שאכן ידע גם ידע שמעשה זה אסור בתכלית, אולם העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים! אם נוטים אנו אחר נטיית הלב וממילא "הנהג" עוצם את העיניים מראות בטוב - התורה הקדושה, אין פלא אפוא שהתוצאה שכלי המעשה גומרים! כמה פעמים נכנסו להלואות וחובות בגלל "הדשא הירוק" של השכן, אם זה מרפסת שמש, מכונית חדשה, או מטבח משודרג?!! האם אין ראית העין בנו שלטה ושיפוטנו נעשה משוחד אצל צר הצורך היצר הרע שכל עת לנו אורב?!! נמעט בראית העין בתאוות העולם, נשקיע עמלנו, אוננו והוננו בלימוד התורה הקדושה ונזכה לגאולה השלמה במהרה!

זמני כניסת השבת ויציאת השבת

כניסת שבת	יציאת שבת	רבנו
19:27	20:31	ת"א
19:13	20:29	י-ם
19:21	20:33	חיפה
19:31	20:29	ב"ש

הפטרה: דברי ירמיהו

מטעמים לשבת

ואש המחלוקת מתפשטת אז כלהבה גדולה הפורצת לכל עבר. משום כך באה הברכה לפנחס בן אלעזר "שברית השלום" המוענקת לו בחסדי השם יתברך תהיה "לו ולזרעו אחרייו", ולא תפרוץ כל מחלוקת בשאלת ממלא מקומו לאחר שנות חייו בעולם הזה...

(תורת הפרשה)

"לאלה תזלך הארץ... לרב

תרבה נזולתו" (כו,ג-נד)

ציווי זה נאמר למשה, ומשה רבינו עליו השלום לא היה נוכח בחלוקת הארץ. ואיך נאמר לו ציווי זה, בלשון נוכח: "לרב תרבה נחלתו"? ועוד, הלא הארץ חולקה על פי גורל, וכיצד ניתן היה להשגיח שלרב - תרבה נחלתו, והמעט - תמעט נחלתו? ופירש הרמ"ע מפאנו זצ"ל, שאין זה ציווי שנאמר למשה רבינו עליו השלום, אלא הודעה וגילוי: שלרב "לאלה תחלק הארץ", בגורל. והיא תדע מעצמה, בהכוונה ממרום, כיצד לחלק את הנחלות, "לרב - הארץ תרבה את נחלתו, ולמעט היא תמעט נחלתו!".

המידה קיצונית זו להצלת בני עמו - ניתנה לו מידת השלום כמשקל נגד למעשה הקנאות שלו, והיה בכך משום הנחיה לעתיד לבוא, שבחיי הכלל והפרט עדיפים דרכי שלום של מבצעי קנאות למיניהם...

(תורת הפרשה)

"והיתה לו ולזרעו אזורי ברית

כהונת עולם" (כה,יג)

באחת העיירות בגאלציה המזרחית פרצה פעם מחלוקת עזה בקרב ראשי הקהילה - עם פטירת המרא דאתרא - מי שראוי לישב על כסא הרבנות שנתפנה. והגיעו הדברים לידי כך, שגם בשעת ההלויה של הרב שנפטר ותוך כדי השמעת ההספדים, ניטש ריב קולני בקהל בשאלת ממלא מקומו של רבם. הגיב על כך הצדיק רבי מאיר מפרימישלן ואמר: עתה נתחוויר לי פשר הברכה הבאה, שהעניק ה' לפנחס: "הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחרייו". לכאורה תמוה הדבר: מהי השייכות בין שני חלקי הבטחה זו, שמבטיח הקדוש ברוך הוא לפנחס? אלא בידוע שהשטן המקטרג מרקד במיוחד כשמגיעים למצב של "ולזרעו אחרייו",

"הנני נותן לו את בריתי שלום"

(כה,יב)

פירש גאון עוזנו מרן החיד"א זצ"ל, שהיו השבטים מבזים את פנחס על שנטל לעצמו עטרה לקנא קנאת ה' בפני גדולים וטובים ממנו, אביו וסבו ומשה רבינו עליו השלום, ובגמרא אמרו שהנטל עטרה לעצמו בפני גדולים חייב נידוי. והסתפקו בגמרא האם מנודה מותר בשאלת שלום, ויש פוסקים לחומרא, לפיכך בא הכתוב לומר שכהוגן עשה, ואינו נוזף חלילה, ושיגרו לו שלמא מן שמיא.

(מעייני השבוע)

"לכן אמור הנני נותן לו את

בריתי שלום" (כה,יב)

מדוע זכה פנחס דוקא לשלום, אומר בעל "כתב סופר": הקנאות היא מידה קיצונית והרת סכנות, ואין להשתמש בה אלא במקרים יוצאים מן הכלל. סגולתם של גדולי ישראל היא, שיודעים מתי וכיצד עליהם לאחוז במדה זו, ופנחס בן אלעזר היה הראשון שנקט בה, כשהשעה היתה צריכה לכך. וכיון שפנחס נאלץ לנקוט

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

בהפטר פרשתינו מסופר, כיצד אליהו הנביא השליך אדרתו על אלישע הנביא - והנה עזב את הבקר ורץ אחריי. ופירש המלבי"ם זצ"ל, שהרגיש באדרת את הרוחניות שקרנה עליו מעת היותו במערה, בהר סיני, בהתגלות כבוד ה'. כיוצא בזה סח רבינו באבא סאלי זיע"א, שפעם בא הצדיק רבי מסעוד אבוחצירא זיע"א לפני אביו, רבינו ה"אביר יעקב" זיע"א, וביקש ממנו ברכה ומזכרת. לקח חלוק ישן שלו ונתן לו. הבחין, שבנו מצטער על שקיבל ממנו חלוק ישן. אמר לו: "בני יקירי, נתתי לך חפץ של ברכה, אך אם ברצונך לקבל חלוק חדש - הריני מוכן לתיתו לך!", שמע כך, ומיד התרצה וקיבל את החלוק הישן בשמחה. יום אחד בא לפני הצדיק רבי מסעוד אדם חולה, וביקש את ברכתו. נזכר רבי מסעוד, כי ברשותו חפץ ברכה מאביו הקדוש. נתן לו את החלוק, והורה להתעטף בו בעת שנתו. בבוקר, קם האיש בריא! מיד עשתה לה השמועה כנפיים, והחולים החלו נוהרים לבית רבי מסעוד, מתעטפים בחלוק - ונרפאים! לא הבאנו את הסיפור, אלא כדי להתבונן בו: אם מי שלובש חלוק שהצדיק עטף בו את גופו הקדוש, דבק בבחינת מה באורו וקדושתו של הצדיק, על אחת כמה וכמה מי שיוכל לדבוק בצדיק גופו - כמה אורה ורפואה יוכל לשאוב! ומה סוד הצדיק - שהוא דבוק בבוראו. על אחת כמה וכמה מי שיוכל לדבוק בבוראו - כמה ברכה ימשיך על עצמו! והרי הדרך לפנינו: "קודשא בריך היא, אורייתא וישראל, חד!". הלומד תורה - דבק בקדוש ברוך הוא, דבק במקור הברכה והרפואה!!!

(מעייני השבוע)

בפרשתינו קוראים אנו על קורבן התמיד. ובעניינה - הנהגתו של הצדיק רבי מסעוד אדרעי זצ"ל. בשולי התורה הרחבה של כובעו, תפר הצדיק רבי מסעוד אדרעי זצ"ל פיסת קלף ועליה כתוב שם הוי"ה ושם האדנות ושילובם יחד, כדי שיהיו שמות אלו לנגדו בכל עת, ויקיים בתדירות את הכתוב: "שיייתי ה' לנגדי תמיד". ואכן, בכל מהותו עמד תמיד לפני בוראו, ניצב כעבד נאמן לעבודתו. פעם הצטרפה אליו הרבנית לביקור במערת אליהו, ולאחר מכן התכוונו ללון במקום. תפילתו של הצדיק התארכה, והרבנית פרשה לשינה. כעבור שעה ניעורה, והצדיק עומד עדין בתפילה. שבה לישון והתעוררה כעבור שעתיים, ועדין עומד הוא בתפילתו. כך ניעורה לסירוגין עד אור הבוקר, והצדיק קיים בעצמו את המימרה: "ולוואי שיתפלל האדם כל היום כולו!" וסיפרו בניו מעולם לא ראו את אביהם ישן. כשהלכו לישון עדין שוקד היה על תלמודו, ועם שחר ניעורו לשמע נעימת קולו הערב בלימודו. לומד היה, עורך תיקונים ומזמר בקשות עד שקרב זמן תפילתו ותיקין. או אז מתעטף היה בטלית ומעטר בתפילין, ויוצא מן הבית כשהסידור הפתוח בידו. בשעה זו, לפנות בוקר, שומם הרחוב. לא חשש הצדיק ממראות אסורות. אבל חשש שרחוב החולין יחצוץ בין שעות הלימוד והבקשות ובין שעת התפילה, וביקש ליצור רצף של קדושה. לפיכך לא הסיר עיניו מן הסידור הפתוח כל הדרך, עד לבית הכנסת!

והייתם לי סגולה

רפואה - שיתחזקו כל משפחת החולה בברכת אשר יצר בכוונה. וכן לברך ברכת המזון בכוונה מתוך ברכון. ולהתחזק בהלכות שמירת הלשון.

רפואה - מי שיש לו חולה בביתו יבדוק את התפילין והמזוזות, ואפילו אם בדקו מעט לפני החולי. וישים לב בעת שמחזיר את המזוזות למקומן (אם נמצאו כשרים) להכניסם לבתים כסדר ולא הפוכים ח"ו.

רפואה - לעשות לחולה פדיון נפש על ידי רב מוסמך. (סגולות רבותינו)

מדברי ראש הישיבה הרב"ג ר' יוסף מוגרבי שליט"א

זינוך הבנים

להבעיר את המפוח

עיקר גדול בחינוך לקיום מצוות מעשיות, שבין אדם למקום ובין אדם לחבירו, הוא - שמחת המצוה. אמרו חכמינו בתלמוד: "ושבחתי אני את השמחה" - זו שמחה של מצוה (שבת ל:). והרי זה בא ללמדנו כי עיקר הדבר הוא, שאין ראוי לו לאדם לעשות המצוות מצד שהן חובה עליו והוא מוכרח ואנוס בעשייתן, אלא לעשותן והוא שמח בעשייתן. ויעשה הטוב מצד שהוא טוב, ויבחר באמת מצד שהוא אמת, ויקל בעיניו טורחן, ויבין כי לכך נוצר לשמש את קונו. וכשהוא עושה מה שנברא בשבילו, ישמח ויגיל, לפי ששמחת שאר הדברים תלויה בדברים בטלים שאינם קיימים, אבל השמחה בעשיית המצוות ובלימוד התורה והחוכמה היא השמחה האמיתית, וזהו ששלמה בדרכי מוסרו שיבח שמחת החוכמה ואמר: "בני, אם חכם לבך, ישמח לבי גם אני". ודאי שצריך האדם לדעת ולזכור תמיד כי הוא חייב לקיים את המצוות מפני שהוא מצווה עליהן בתורה מפי הגבורה. אך בשעת עשייתן של המצוות, על האדם להיות מלא שמחה מתוך חופש פנימי וחדוות יצירה. מצווה ולא מוכרח, מחוייב ולא אנוס. השמחה היא חלק חשוב ממעשה המצוה. השמחה מביאה את נפש העושה בתוך מעשה המצוה. בלעדיה תהיה המצוה נעשית רק על ידי איברי האדם עצמו ובשרו, אך לא על ידי האדם עצמו זו נפשו פנימה. השמחה מביאה את מעשה המצוה בתוך נפש האדם, לבל תהא הנפש בודדה ונטולה מעולם העשייה של מצוות התורה, אלא יהיו הנפש ומעשי המצוות לאחדים. כמה מוסר ניתן ללמוד (ומי שראה זאת חובתו להעביר זאת לבניו ואף להראותם) מגדולי ישראל האמיתיים אשר נפשם עדן זיע"א ואשר חיים עדנה שליט"א באיזו חביבות מקיימים הם את המצוות כסוכה, מים שלנו, אפיית מצות. לימוד התורה הקדושה, תפילה וכו'. אשרי עין ראתה את חדוות המצוות אצל ראש הישיבה מרן הגר"י צדקה זצ"ל ועמיתו הגרב"צ אבא שאול זצ"ל, את חדוות הלימוד אצל מרן הגרא"מ ש"ך זצ"ל ומאידך את האש היוקדת והבוערת אצל גדולי ישראל בדברים של קדושה. את זה צריך להבעיר בליבות ילדינו למען יעמוד לדורות ולמען לא ימושו מפי זרעינו וזרע זרעינו עד עולם.

שלום בית

אישה המעודדת לצדקה ברכה בבית

מסופר בתלמוד ירושלמי הוריות (פרק ג' הלכה ד'): מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי עקיבא, שהלכו לחולת אנטוכיא לגבות צדקה לחכמים. היה שם אחד ששמו אבא יהודה שהיה תורם בעין יפה, אך עכשיו ירד מנכסיו. כיון שראה את החכמים - נתכרכמו פניו והלך לביתו. אמרה לו אשתו: מפני מה פניך חולניות? אמר לה: רבותינו כאן ואינני יודע מה לעשות. אמרה לו אשתו: נשאר לנו שדה אחד, מכור חציו ותן להם. הלך ועשה כעצת אשתו. ידעו החכמים את מצבו, ואמרו לו: המקום ימלא חסרונך. לאחר ימים חרש את חצי השדה שנשאר לו. בשעת החרישה נבקעה הארץ ושקעה פרתו ונשברה רגלה, ירד להעלות את הפרה, האיר הקדוש ברוך הוא את עיניו ומצא תחתיה מטמון, ואז אמר: לטובתי נשברה רגל פרת. כשחזרו רבותינו לאחר זמן, שאלו עליו את אנשי המקום: מה אבא יהודה עושה? אמרו לו אנשי המקום: אבא יהודה נתעשר עושר גדול, ומי הוא זה שיכול להקביל את פניו מחמת כבוד עושרו. כששמע אבא יהודה שבאו חכמים - יצא לקראתם ואמר להם: עשתה תפילתכם פירות ופירי פירות... אמרו לו: אף על פי שנתנו אחרים בפעם האחרונה יותר ממך - רשמנו אותך בראש רשימת המתנדבים. נטלוהו והושיבוהו אצלם, וקראו עליו את הפסוק (משלי יח, טז): "מתן אדם ירחיב לו, ולפני גדולים ינחנו". אשרי אדם שעומדת לימינו אישה המסייעת בידו ומעודדת אותו לתת ולהרבות מוהר ומתן לצדקה שחיינו בכפליים והברכה מצויה בביתו, כפה פרשה לעני וידיה שילחה לאביון - לא תירא וכו', ויזכו לעושר ואושר והצלחה.

אמרי שפר

- הרה"ק רבי יוסף זבארה אומר: בשלושה דברים יודע הכסיל: במהירות המענה, ורוב ההבטה, והאמונה בכל דבר.
- הרה"ק רבי שלמה אלעמי אומר: מי שהוא אצל עצמו חכם - אצל בני אדם הוא סכל.
- הרה"ק רבי יצחק אברבנאל אומר: כל עת שאדם מבקש חוכמה - הוא משכיל, אך כשחושב שהשכיל - כבר סכל.
- הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ אומר: להוכיח לשוטה שיש פיקח ממנו - לכך דרושה חוכמה מרובה. (פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

"לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה"ב)

במדרש (במדבר רבה פרשה כ"א) מובא שכך אמר הקב"ה: בדין הוא שיטול שכרו, "לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום"! ויש להבין, הרי משה רבינו עמד בפרץ פעמים רבות וכמו שנאמר (תהילים ק"ו): "לולא משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית", ועם כל זה לא הובטח בברית שלום, ובשל מה זכה פנחס לכן? הדבר יבואר על פי משל: אדם אחד היה לו נושים רבים שהיה חייב להם ממון רב. בכל פעם כאשר עמדו עליו הנושים לגבות את חובו, היו אוהביו באים לזכותו בטענות ומענות עד שהסכימו הנושים לדחות את פרעון החוב לזמן אחר. פעם אחת באו הנושים ואיש לא עמד בפניהם ותבעו את חובם בכל תוקף, עכשיו ומיד! בתוך כך הגיע אחד מאוהביו של בעל החוב ודיבר על ליבם שאכן ישלם להם עתה, אולם יבואו עימו חשבון וינכו חלק מחובותיו. בחלקת לשונו הצליח לשכנעם עד שניאותו לקבל את כספם למחצה, לשליש ולרביע... כאשר שילם בעל החוב כמדובר, נטל אוהבו את כל שטרי החוב וקרעם לגזרים!... הנה אוהב זה עשה עימו יותר מכל, שכן עד היום כל אוהביו דחו את השלום מזמן לזמן, אבל החוב נותר בעינו עומד, ואילו אוהב זה גרם לו למחיקת רוב החוב ולסילוק השטרות! כך הוא גם הנמשל. במעשה העגל באה מידת הדין לפרוע מישראל ובא משה רבינו עליו השלום ודחה את רוע הגזרה עד שנאמר: "וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו". אולם עדין נאמר עליהם: "וביום פוקדי ופקדתי עליהם", והיינו שהחוב עדין תלוי ועומד... לא כן פנחס שבמעשהו זה סילק את החוב לגמרי, לכן בדין שיטול שכרו! "לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום"!

משל לנער אחד שהיה משרת בביתו של עשיר אחד, ובתמורה לעבודתו היה אוכל על שולחנו של העשיר. פעם אחת, בעיצומה של סעודת פורים, כאשר היו מסובים רבים על שולחנו של העשיר, הגיע סוחר אחד וביקש לקנות סחורה מחנותו של העשיר. אינני יכול - דחה אותו העשיר - כעת זה זמן משתה ושמחה, שוב מחו ואתן לך כל אשר תבקש. אדוני - אמר הנער וקם מעם השולחן - אני ארוץ אל החנות ואביא לו את כל אשר בקש. מדוע לך להפסיק את סעודתך? שאל העשיר. ומה בכך? השיב הנער המסור - כהרף עין אלך ואשוב. אמר ועשה. למחרת היום בא העשיר אל הנער ושאל: אמור נא לי, כמה מגיע לך בעד עבודתך אצלי כל השנים? לא מגיע לי דבר - השיב הנער - שהרי סיכמנו שבתמורה לעבודתי אוכל על שולחןך. אכן כך סיכמנו בתחילה - אמר העשיר - כי סברתי שאכילתך חביבה עליך כל כך שהיא חשובה לך כמשכורת, אולם כעת, כאשר ראיתי שאין הארוחה חשובה בעיניך כל כך עד שעזבת הכל ופנית לעזור לי, מן הראוי שתקבל משכורת של ממש. כן הוא גם הנמשל. ידוע הדבר, כי אין בכוחו של האדם להשיב טובה לקדוש ברוך הוא על כל הסדיו המרובים שגומל עמנו תמיד, ואף אדם המקיים תמיד את דבר ה' ושומר מצוותיו הוא מקבל את חייו כמתנה שאין גדולה הימנה. אולם פנחס, שסיכן את חייו וחרף נפשו למות על קדושת ה', שהרי לולא הניסים שנעשו עימו, היה מאבד את חיותו, אם כן גילה דעתו שחיי לא נחשבים בעיניו למאומה, ומשום כך אומר המדרש: אמר הקב"ה: בדין הוא שיטול שכרו - שכן אחר! על כן "הנני נתן לו את בריתי שלום"!

(משלי המגיד מדבונא)

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

✓ חובה על כל אדם לבדוק את מזוות הבית פעם אחת כל שלוש שנים ומחצה. ובדיקה זאת אינה מחמת חסרות ויתירות וכדומה, כי בדיקה זו נעשית כבר לפני שיקבע את המזוזה. אלא שמא ניטשטש הכתב או נמחק על ידי מים ולחות הכתלים וכדומה, או שמא נגנבה. וכל אדם חייב לקיים דין זה לבדוק את המזוזה.

✓ מי שמסופק אם כבר עברו שלוש שנים ומחצה, אינו חייב לבדוק את המזוזה מספק, כיון שבדיקה זו אינה מהתורה ומעמידים את המזוזה בחזקתה שהיא כשרה, ומכל מקום אם יש חשש קרוב שהמזוזה נתקלקלה, יש להחמיר ולבדוק.

✓ שוכר שנכנס לדירה שקבועות בו מזוזה, וכבר עברו שלוש שנים ומחצה מעת שקבעו אותם או מעת שבדקו אותם, חייב השוכר לבדוק אף שלא דר שם אלא מיעוט הזמן.

✓ מי שיש בביתו פתחים רבים ובהם מזוזה, ובדק שלוש מהן ומצאן כשרות, אף על פי כן צריך לבדוק את כולן, שמכיון שאנו חוששים לטשטוש ומחיקה הגרם מסיבות חיצוניות, אין כל המקומות שווים בזה.

✓ יש שכתב שמזוזה המונחת במקום שהוא מועד לקילקול או לריקבון, כגון שהמזוזה עומדת בשמש או בכותל שיש בו לחלוחית, יש לבדוקה פעם בשנה לפחות. ועל כל פנים אם ירדו עליה גשמים באופן שיש חשש שנתקלקלה, צריך לבדוקה לאלתר, וכן שצובעים הבית והפתחים יש לבדוק את המזוזה שמא נכנס לתוכן צבע, ויש להזהיר את הצובע שלא ייכנס לתוכן צבע, או שייסיר את המזוזה לפני שצובע.

✓ מזוזה של רבים נבדקת פעמים ביובל. דהיינו פעם בעשרים וחמש שנה. והטעם שלא הצריכו לבדוקה כל שלוש שנים וחצי כמו במזוזה יחיד, כיון שכל דבר של רבים אין להטריח עליהם הרבה, שאם יטריחו אותם, כל אחד יאמר שחבירו יעשה.

✓ מזוזה של רבים, היא מזוזה הנמצאת במקום ציבורי, אבל בית שיש בו כמה שתופים, נחשב כבית של יחיד, וצריך לבדוק את מזוותיו כל שלוש שנים וחצי. וכן בית משותף שיש בו "ועד בית" הממונה על ידי הדיירים, או בית מדרש שיש

בו גבאים הממונים על צרכיו, דינו כבית של יחיד, וצריך לבדוק את המזוזה כל שלוש שנים וחצי.

✓ מצוי לפעמים בבתי משותפים ששוכחים לבדוק את המזוזה, וכל דייר צריך לדעת שחייב קביעת המזוזה וכן בדיקתה מוטלת על כל אחד ואחד, ואפילו אם אחד מהדיירים הוא רק שוכר, עם כל זה חייב המזוזה ובדיקתה מוטל עליו ולא על המשכיר.

✓ מי שנכנס לבית משותף ואינו יודע מתי נבדקה המזוזה, אם יש ועד בית אחד קבוע שאפשר לברר אצלו מתי נבדקו המזוזה בפעם האחרונה, יש לעשות כן. ואם הועד מתחלף בכל פעם, ואין רשימה מתי נבדקו המזוזה, יש חייב על הנכנס לבדוק, ולא שייך בזה חזקת כשרות, כיון שבמצאות רבים לא נהגים בזה, ואין להתמין באופן שכזה שלוש שנים וחצי.

✓ הבודק מזוותיו תדיר ומשגיח שיהיו כשרים, יאריך ימים וניצול משדים ורוחות ויזכה לבנים כשרים.

✓ סגולה נפלאה מאד לכל מי שיש לו חולה בביתו ב"מ, שיהיה תחילה וטרם כל לבדוק את המזוזה, (וכמוכן ילך גם לרופא לעשות את ההשתדלות מצידו), כי עיקר השמירה הוא על ידי המזוזה כידוע, כמו כן כשיש יולדת המקשה ללדת יבדוק את המזוזה.

✓ אף על פי שמעיקר ההלכה חייבים לבדוק את המזוזה בכל שלוש שנים וחצי, מכל מקום מנהג חסידים ואנשי מעשה להחמיר לבדוק בחודש אלול מידי שנה בשנה.

✓ השוכר דירה מיהודי וקבועים בה מזוזה, אם יש חשש שהדייר הקודם קבע מזוזה שאין כשרות כראוי, צריך לבדוק את המזוזה.

✓ אם קשה להוציא את המזוזה לצורך בדיקתה, כגון שהיא קבועה בבית שנים רבות, ובמשך הזמן נצבעו המזוזה פעמים רבות זמן שצבעו את כתלי הבית, אין לו להניח מזוזה נוספת, אלא יוציא את הישנה ולאחר מכן יקבע את החדשה.

✓ כשפתח את בית המזוזה כדי להוציא ממנה את המזוזה, יפתח את המזוזה בזהירות באופן שלא

תיפסל חלילה. ובפרט אם שלט חום במזוזה, צריך לזהר מאוד בפתיחתה, שפעמים רבות הכתב נעשה יבש וקשה מאוד, וכשפותחים את המזוזה במהירות, הכתב מתפורר וגורם לקפיצת האותיות, ולפעמים עלול לבוא לידי מחיקת השם חלילה.

✓ אם נפלו פירורים מהאותיות בעת שפתח את המזוזה, צריך לגונזם. ואם המזוזה נדבקה מחמת לחות או חום ואי אפשר לפותחה, הרי היא פסולה.

✓ כשבודקים את המזוזה בזמנים האמורים לעיל, אין צורך לבדוקה מפני חסרות ויתירות, כיון שבדיקה זו נעשית על ידי הסופר לאחר כתיבתה, ולכן אין צורך שיבדוק אותה אדם שבקי בחסרות ויתירות, אלא יכול כל אדם לבדוקה, ויראה אם לא נרקבה או שלא נטשטשו אותיותיה מחמת חום או לחות. ובכל ספק שיש לו ישאל סופר או מורה הוראה ולא יפסוק לעצמו.

✓ כשמסור את המזוזה לבדיקה, ויש מזוזה בפתח חדר אחד בלבד, ידור וישן באותו חדר. ואם אין לו מזוזה בכל חדרי הבית, לכתחילה יצא מהבית וילך ללון במקום שיש בו מזוזה. ואם אין לו אפשרות לכך, או שזה גורם לו טורח רב ללכת לישון אצל אחרים, רשאי לגור בינתיים בבית, אך ישתדל להשיג מזוזה ולקובעה בפתח חדרי הבית, ויפה שעה אחת קודם.

✓ המוריד את המזוזה כדי לבדוקה, יזהר שלא לערבבם, ויקפיד לזכור מהיכן הוריד כל מזוזה (על ידי עשיית סימן כלשהו, כגון שיניח כל מזוזה בשקית ניילון נפרדת, ויניח פתק שרשום בו לאיזה פתח משתייכת המזוזה). שאם היתה בתחילה במקום שחייב ודאי מהתורה, ובמקום זה חייב רק מספק או מדרבנן, נמצא שמוריד המזוזה מקדושתה.

✓ אם הסיר את המזוזה לבדוק אותה אם כשרה היא, ונמצאה כשרה, וחוזר לקובעה, יש לו לברך "לקבוע מזוזה" לפני שיקבענה, (ואם בדק כמה מזוזה יברך על אחת מהן ויפטור השאר), שמכיון שהיה לו ספק אם היא תמצא כשרה, הסיח דעתו ממנה, ונחשב כאילו קובע מזוזה מחדש שצריך לברך, וכן המנהג, ובמקום מנהג אין לומר "ספק ברכות להקל", וכל שכן אם נמצאה פסולה ובא לקבוע מזוזה אחרת כשרה, שצריך לברך לפני קביעתה.

(המזוזה והלכותיה)